

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 Kor
Félévre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Negyedévre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2

— Hirdetések díjazás szerint. —

Sírárok.

Nehéz a választásokról nem írni. Sok minden lehetőségre gondolt az ember, de arra, ami történt, senki sem. Annyi bizonyos, hogy nagyobb csalódás még nem ért nemzetet. Csálódott mindenki nagy, keserű csalódással, de senki nem annyira, mint a Justh-párt.

Csak az a különbség, hogy a part és vezére a csalódást teljes mértékben megérdemelte. Sok szerencsétlen kezű politikusunk volt már, de olyan, mint Justh Gyula, még nem találta. Ő lesz természetesen a legelső, aki az eredményért bűnbakot keres, de meg kell őt előzni s ki kell mondanunk, hogy a mai helyzetbe egyes-egyedül Justh Gyula vitte bele a nemzetet. Azt mondják pártfelei, hogy őt jó szándék, nemzeti érdek vezette. De az még bizonyosabb, hogy a legotrombább ostobaság kormányozta. Pedig a politikusnak legnagyobb bűne a butaság lehet. Azt mondják: nem tudhatta azt Justh előre, hogy így ütnék ki a választások s ide lyukadunk ki. Hiszen éppen ez az eredmény bűne! A nemzet vezére akar lenni az, aki annyit ért a politikához, mint a hajdú a harangöntéshez, aki csak politikus mesterember s akinek alig van több politikus esze, mint a mennyi szükséges egy falu kor-

mányzásához! Justh politikája a magyar politika csődje s a híres politikus a nemzet legnagyobb szégyenfoltja.

No igen, Klauzál-Héderváryék a választási visszaélések terén rekordot értek el s szégyen még hivatkozni is arra, hogy „ítélt a nemzet.” De kétségbe kellene esnünk e nemzet sorsa fölött, ha azt a munkapárti többséget egyedül a korrupció számlájára írjuk. Melyekben fekvő okok dolgoztak itt. Ez a választás elsősorban is a jelenlegi választási rendszer teljes csődjét jelelt. Az a 40—50000 ember, aki választott, nem képviselheti a magyar nemzetet, mert akkor azt kellene mondanunk, hogy az egész nemzet megvesztegethető. Szentségtörő gondolat!

De előtolakodik a másik nehezség! Hiszen 1905-ben is Tisza választatot. Hozzá még mint a hatalmas szabadelvűpárt vezére s van szerencsénk emlékezni, hogy akkor sem volt finomabb a lelkiismerete, akkor sem bánt valami kegytűs kézzel az ellenzékkel. Még is megtörtént a hihetetlen, a hatalmas szabadelvűpárt összeroppant. A hagyományos kortesfogások, amelyek most oly megdöbbentően beváltak, akkor csütörtököt mondtak.

Ott van a dolog nyitja, hogy akkor volt mi ért lelkesedni. Akkor együtt láttuk a nemzet legjobbjait s a választóknak világosan föl volt adva a kérdés: a magyar alkotmány lete, vagy nem lete forog kockán. Most nem volt miért lelkesednie a nemzetnek. Eszmekért? A régiek lejártak magukat, újakat nem vetettek föl. Nagyjaiért? De hisz e még a nemzet nagyjaiban? Akitet eddig kiválóknak láttak, azok hónapokon keresztül hihetetlenül nyívtalan torzskodásban állottak szemben egymással s aki a legjobban igényt akart tartani a „nemzet vezére” címére: Justh Gyula, attól a legjobban meg kellett undorodnia minden jó erzésű es jó izlésű hazafinak.

Ilyenformán nem esoda, ha a választó polgárok egykedvűen mentek a választások elé azzal az axiómával: „egyköttye az, akármilyen párti” s így nem tartottak megvetendőnek elfogadni a mindenfelől felkínált bankókat! Csak így győzhetett a munkapárt!

És most siethatjuk a koalíciót! Micsoda örömtűzek estek a függetlenségi táborban, a mikor folytonos ökvetetlenkedésükkel sikerült azt szétrobbantani. Utólrte őket a nemezés. A bomlás közöttük is megindult s abba a verembe, amit másoknak készítettek, maguk estek bele.

TÁRCA.

Csönd, az én barátom.

Fölkeresem a dómok mélyén,
Hol karesű boltok méhe őrszi.
Ott hal meg minden gond, mi földi
A láthatatlan szentség fényén.

Utánna járok kinn az erdőn,
Ha alkonyrózsa gyúl az égen.
Szivemben is csak akkor érzem,
Hogy áttör egy kis fény a felhőn.

Csönd az én édes, jó barátom.
Lobogó, rózsás piros lángba
Lobban föl mécesem halvány lángja;
Ha enyhe arcát viszontlátom.

Petres Kálmán.

A „nagyasszony” kalapja.

Írta: Pelle László.

Nagy a tolongás a kis falusi templom előtt, az öreg Tormahegyi nagyságos úr leánya esküszik. Ritka látványosság ez ebben a kis faluban, mert ily nagyüri ceremónia nem minden nap történik még városban sem. Össze is verődött rá a vármegye színe-java, báméskodók pedig a harmadik faluból is jöttek.

„Úgy mondták” — szólalt meg egy türelmetlen várakozó a tömegben — „hogy az esküvő 9 órakor lesz, oszt mégse mutatkozik senki, pedig már tizet is elütötte”.

„Biztosan valami baj esett a kastélyban” — vélekednek legtöbben.

Az „udvarban” nagy a zür-zavar. Lót-fut a szolganép, de hirtelenében egyik sem tudná megmondani, miért és hová szalad. A vendégsereg mintha nem is esküvőre várakoznék, le-horgasztott fölvel, némán lezeng a termekben, hangosan még szólni se mer. Csupán az aszszonypép dugja össze a fejét es sugdosódik: „De különös eset, hogy Tormahegyiné ép most

lett beteg . . . Es annak a szobalánynak is ép most kellett elájulni!?”

Tanakodik a templom körül a falú népe is. Hetet-havat összehordnak, de nem tudnak megállapodni a hosszas kesedelem okára nézve. Szerecsene, hogy jelen van a bíró, ki közismert bölcsesége révén hivatva van a főmerült különbségek kiegyenlítésére. Bíró megillető komolysággal szólal, midőn a többség véleményét kéri.

„Gondolkozom rajta, de csak most jövök rá, hogy sem a vőlegény nem szokott meg, a menyasszony se lett beteg, hanem még várakoznak valakire. Úgy hallatszot, hogy a főispány is itt lesz, biztosan őt varják”.

Erre botjával az országot távolában fölverődő porfelleg felé mutat. Minden arc kíváncsian tekint a magasan kóválygó porfelhő felé s nem akad ember, ki meg ne volna győződve, hogy ott tényleg maga a főispán jön. Egyhangú volt a vélemény, hogy számára méltó fogadtatást kell rögtönözni.

A bíró néhány „hivatalbeli” segédkezése mellett nyomban meg is kezdi az akciót.

OBERBAUER A. UTODA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 41.

„A legjobb hírnevnek örvendő es legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára.”

Árjegyzék kívánatra ingyen es bérmentve.

Aminek létrehozásán annyi nagy elme fáradozott, azt egynehány költőzaváló szétrobantotta. A mikor a koalíció szétbomlott, azt mondták: „Tiszult a helyzet.” Most következik a függetlenségnek uralma. De Justhéknek nem volt még tiszta a helyzet, nekik még „tisztább” kellett. Szétrobantották hát a függetlenségi pártot. Ujabb diadal! „Tiszult” a helyzet. Nos, június 1-én egészen kitisztult, van-e Justhának benne öröme? Ezt akarta? Most már se pénz, se posztó, se hatalom, se bank; a nemzet reményeitől ismét tíz évre visszavetett. Kezdhették előlőről az ostromot, ha lesz még puska-porunk.

Vajjon megmozdul-e Justh Gyulában úgy néha-néha valami, amit mi, nem titkos tanácsosok lelkiismeretnek nevezünk? Hanem már hiába mozog, vissza nem jő, ami elmúlt . . .

Justh volt a hazardjátékos, de a bukást a nemzet fizeti meg. Akik játszották, most is azok maradnak, akik voltak: semmik, — de mi kénytelen-kelletlen kibicek nyögjük a finálét — ki tudja meddig? Megáll az ember esse azok hallatára, amik Justhék történetek. Persze nehéz az a „mea culpa,” de mit csinál a párt organuma, a Magyarország? A helyett, hogy testverjőbbot nyújtana a Kossuth-pártnak s azt mondaná: Testvér, igazságtalanul bántottalak, de itt a közös ellenség, a nemzet régi ellensége, fogjunk össze . . . ahelyett dühtől tajtékozva nekimegy a Kossuth-pártnak, paktálással s tudja Isten, mi mindennel vádolja. Nehez eldönteni, mi több benne az irigység e, vagy a gyűlölet? . . . Magyar átok! . . .

Csak siránkozunk! Nem szegény az most. Nincs vigasztalásunk, mert érezzük, hogy nem a kamarilla, Bécs, a császár vertek le, (gyermekmesék 6—12 évig), megvert a saját kezünk.

Lesz-e föltámadás? . . .

(*)

Elkészt level a bérmautról.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr! Mint a tavaszi bérmautnak egyik igénytelen részese szégyenkezéssel olvastam a panaszos szerkesztői üzenetet és minden meintegetőzés mellőzésével, bár arra is találok elég nyomós adatokat, ott veszem fel rövid tudósításon fonalát, a hol azt a minap elejtettem: Marosvásárhelynél. Az előre megállapított program minden részében tartott, csak a gimnázium tornacsarnokában tervezett szép ünnepély, azért, hogy a hívek nagy sokasága részt vehessen, a szabadban tartott meg, csakis a vonós concert maradt el, de különben a szabadban is szépen érvényesült Tribusz szép bariton hangja és Misz Olivér tartalmas és kedélyes előadása „A szocialis kérdéssről,” melynek különösen az a passzusa, hogy a fix fizetéssel bíró hivatalnokok finánciális válságait csakis egy orvosság gyógyíthatja alaposan: az okos takarékoság, — talált általános helyeslésre. A székely főváros buzgó plébánosának, az öregek és ifjak előtt egyaránt kedvelt „Marci bácsi”-nak szívélyes és talpraesett felszólalása után a Főpásztornak rövid beszéde fejezte be a szépen sikerült ünnepélyt, melynek a szép és boldog családi életre vonatkozó részét a nagy számban jelen volt mindkét nembeli ifjúság lelkes eljenzéssel és kitörő tapsal honorálta.

A felnőtt leányok és a polg. leányiskola Mária kongregációjába a főtvetel az esti órákban a nagyközönség élénk részvétele mellett folyt le. A nagyobb kongregáció prézesének, J a r o s z Bélának beszéde velősen és meggyőzően ecsetelte a kongreganista szép hivatását; a zárdában tartott szép előadás előzte meg a felvételi szertartást. Mindkét kongregáció főleg azért fejthet ki áldásos és tiszteletet parancsoló működést, mert a prézesek irányítását a Szent. Ferencudni apácáknak szerény, de kitaró közreműködése teszi foganatossá.

Programmon kívül történt az új hadapród

A fehérnemet előreparancsolja, kiáltván őket az út mentére; a gyermekeket a kisbíró komandója áll a sor végére kergeti, amerről ömeltősága ép érkezendő lesz; az embereket pedig az elűlők mögött rendezi el. Kijáda a parancsot is, hogy akinél virág van, azt szórja a kocsi fele, esetleg bele is dobhatja, csak arra ügyeljen, hogy a nemes főispán úr szemét ki ne verje, vagy egy jól nevelt rozmaringgal az orrát le ne üsse. Egyébként az emberek kalapjukat, az asszonyok kendőiket lengessék, az „eljen”-t pedig mindenki hazafias torokkal harsogtassa.

Igy nekikészülve a vármegye fejének fogadtatásához, ő maga kíséretével a gyermekek sorában foglal állást, mert kicsiny termete miatt a polgárok sorából aligha válhatnak ki kellőképpen; az pedig fontos, hogy a főispán úr őt, mint a fogadtatás rendezőjét észrevegye, mert talán nem is lesz lehetetlen, hogy leszállva hintójáról kitüntető kézzel köszöni meg a sikerült demonstrációt.

Rohamosan közeledik a hintó. Már megszűröl hallatszák a lovak örületes trappja. Szélszgyorsasággal közeledik az átláthatatlan porfelhő, amiből csak olykor villan elő a kocsis esattogó ostora. Ily módon csak a főispán utazhatik.

A robogó hintó még ki sem bontakozik a fülvert por sűrűjéből, amikor a gyermekesereg már üvölt, egy pillanat múlva pedig az egész tömeg tombol és harsog. Leng minden kalap s kendő, repül a rozmaringok szára. A bíró ün-

nepélyes három lépéssel ki is válik a sorból s nagy elragadtatásban kalapját botja végére akasztva lengeti, baljában pedig kendőjével hadonászik és teljes torokból lelkesül.

Főlszeges demonstráció! De hiába minden, a hintó nem áll meg. A szokatlan jelenségtől megvadult lovak veszetebűl rohantak mint valaha, egy pillanat múlva csak fojtó porfelhő maradt a jött-ment főispánból.

De amint elhangzik az utolsó vivát is, szokatlan s igen vegyes hangulat kapja el a tömeget. Mindenki más és más módon reagál a demonstráció utóhangulata képpen. Egyedül a bíró őrzi meg hivatalos nyugalma. Mindamellett is e percben a kurátoron kívül senki más nem merte megszólítani.

„Bíró uram! Bocsásson meg, de é' mintha ú' láttam volna, hogy ez a naccságos úr hintója vót”.

„Bí' a meglehet, de nem értem”.

„De meg a kocsis is az övé vót! Láttam, a János sógor.”

„Azt se értem”.

„Osz't a főispányt látta ke'?”

„Hat biz én csak a lovakat néztem, hogy megállnak-e . . . de ú' látek ügyetlen vót a kocsis”.

Tovább már a kurátor se merte feszegetni a dolgot, hanem helyette a kis fia szólal meg. „Écs apám! Osz't a főispány abba a nagy skatulyába vót?”

„Hallgass gyerek” — förmed rá a bíró — „mit értesz te a politikához”.

iskolának megtekintése pünkösdkedd délelőtt-jén. A 240 tanulózt számláló három emeletes tekintélyes épület a városnak is disze, egészséges helyen az erdő szélén világos termekkel keillemes otthont, nyújt a katonai alreáliskola tanulóinak. A püspök úr valamennyi tantermet végig látogatta s örömmel győződött meg, hogy valamennyi tanuló úgy a magyar, mint a német nyelvet már egy év után is tökéletesen elsajátította. Fellepésükben batrak, ösztintek és illedelmesek Mindenütt kitarásra buzdította a magyar fiúkat, hogy a katonai pályán megmaradjanak s a kevés magyar generalis számát szaporítsák. E látogatás eredménye volt, hogy az összes alsóbb osztályú növendékek is Jézus Szentséges Szíve ünnepén a bérmas szentségében részesültek s úgy komoly áhítatos viselkedésükkel, mint sikerült latin és magyar énekükkel a templomot zsufolásig megtöltő hívő közönségnek épülésére szolgáltak. E jó szellem megermentésében az érdem Árvay katonai lelkész tanárt illeti meg, a ki az intézetnek kedves kápolnájában betenkint buzgón exhortálja az összes ifjúságot s aldoztatja az önkéntes jelentkezőket, támogatva a jó törekvésben az intezet derék parancsnokától. Jézus Szentséges Szívének ünnepe a megelőző estén litániával, felajánló imádsággal és püspöki allocútióval, reggel pedig az ifjúságnak és híveknél tömeges szt. aldozásával mely nyomokat hagyott a résztvevők lelkében. Ezuttal járultak először testületileg az Oltáregyesület férfi tagjai is a szt. aldozásához.

Mit pótljak meg a más oldalról is beérkezett tudósításokhoz? Természetes, hogy M a r o s z z e n t g y ö r g y ö n a derék Sárdi tanító iskolás gyermekei kitünő vizsgát tettek, N a g y E r n y é n pedig ottlétünk egész napja alatt szeszies ital nem került elénkbe. S z a b ó György alesperesnek céltudatos és radikális működése az abstinencia hangoztatásában nem merül ki, hanem tej- és egyéb szövetkezeteknek létesítése és vezetése által igyekszik a népet gazdaságilag is emelni, mely dicséretes tö-

„De biz én is úgy vettem észre” — mozgolódik egy hités — „hogy a hintóba senki más, csak egy nagy fene skatulya vót”.

„Kend se ért a politikához” — kiált méreggel a bíró. Haragja ekkor már a tetőpontra szökött ügyannyira, hogy még az esküvőt se várta tovább, hazaszaladt. — — — — — Ami pedig annak a megünnepelt skatulanak a titkát illeti, azonos egy kisebb kaliberű házassági akadályal.

A menyegzői előkészületek végső akkordjaiban az egyik segédkező szobaleány oly hihetetlen giksztert tudott elkövetni a toalettirozó nagyszonyon körül, hogy az azért hevenyében kiutalványozott örömanya legyintéstől felajultan roskadt a szoba közepére helyezett skatula lába, amely ép a nagyszonyonak speciel ez alkalomra rendelt kalapját rejté magában. Természetesen a katasztrófa megtörténte nyomban oly természetü ránköröcsök fogták el a szangvinikus örömanyt, amelyek csakis a leggyorsabb hozatott új kalappal voltak enyhíthetők.

Lóhalálban érkezett meg a megünnepelt kalap.

Mellékajtközn maga a nagyságos úr rohant vele felesége szobájába, mire a ránköröcsök nyomban megszűntek . . . s a hirtelen házassági akadály is dispenzálva lett. (Fribourg, Schweiz, 1910. V. 10.)

rekvéseben a szt. földi papság odaadással támogatja.

Kaalon Balint Péter erős fizikuma győzi csak a nehéz adminisztrációjú sok fiával összekötött plébánia vezetését. A „szt. föld” plébániái: Ehed, Hódos, Jobbágytelke, Deményháza. Nyáradrékössvényes és Nyárádrémete kitünő lelkesedéssel fogadták mindenütt a Főpásztort, ki úgy a lelkipásztorok gondossága, mint a kath. iskoláknak kitünő vezetése fölötti meglepődésnek adott ismételt kifejezést. Mikháza a szt. földnek utolsó állomása. A két kedves novicius szolgáltatta Úrapján is Remetén, Mikházán is a püspöki asszisztenciát.

Kóry Ottó provinciális és Csicszer Elek zardafőnök úgy missziókban, mint a Püspök úr kíséretében jó munkát teljesítettek. Mikházáról Jobbágyfalvára utazott a Püspök úr, útközben megállva Buzaházán, hol a kath. iskola föllállításának szükségességét hangoztatta ismételtén G e g ő plébános. Jobbágyfalván báró Balintitt Károly fogadta a Főpásztort, a ki örömeinek adott kifejezést a fölött, hogy legutóbb ittfele óta ezen exponált hitközség helyben lakó kath. nagybirtokossal, szép és tekintélyes plébániakkal gazdagodott. László Domokos plébános szétszórt plébániáját nagygonddal és ügyzetetettel kormányozza. E három kilométernyire fekvő Nyárádréme körülbelül 300 katolikust számlál, — küldöttségeket Petrovits Ferenc járásbíró vezette a Püspök Úr elé, kérvén a Főpásztortól jóindulatot e tekintélyes hitközség önállósításával szemben. Esőben, de elég kemény úton Mosonban, onnan keskeny, csúszós úton Bőőig folyt az utazás, melynek díszkapujánál Demeter Antal ev. ref. lelkész fogadta meleg hangú beszéddel a község közönsége nevében a főpásztort. Az ajtatósság után, kevés lévén a hívő, sok bámulója akad alulról annak a merész püspöki kirandulásnak, amely a legközelebbi hegy tetejére irányul, honnan a szétfeszített felhők között és szivárványok világítása mellett egész a fogarasi havasokig nyílt a kilátás. De ennyi mára elég. Azt hiszem, hogy a legközelebbi szerkesztői üzenetben kevésbé elegikus hangokat fog pengetni. A jóakarát mindenünkben megvan, de a föld, alig 24 órát kitevő tartózkodás az egyes plébániákon, istentisztelettel, gyóntatással, iskolafelügyeléssel, betegek bérálásával, küldöttségek és egyesek fogadásával, no meg az alkobolmentes vacsoráknak kedélyes beszélgetéssel való fűszerezése mellett oly hamar elmúlik, hogy még egy kis delatáni pihenésre sem jut idő.

ZI.

Erdélyegyházmegyei történelmi folyóirat.

G y á r f á s Tihamér dr., a kiváló műtörténész az Erdélyi római katolikus irodalmi társulat ezidei közgyűlése elé igen célszerű javaslatot terjesztett az erdélyegyházmegyei történelmi folyóirat megindítása ügyében. A közgyűlés, majd a választmány élénk megbeszéléssel tárgyalta ezt az életrevaló eszmét, amelyet elvben lelkes örömmel magáévá tett, csak a kivitel módozatait illetőleg voltak még némi óhaj-tásai. A tudományos munkálkodásban fáradhatatlan indítványozó most részletes javaslatot dolgozott ki, amelyet az irodalmi társulat választmányja június hó 2-án tartott rendkívüli gyűlésén tárgyalta. A kidolgozott előterjesztés a következő:

„Részletes javaslat az erdélyegyházmegyei történelmi folyóirat kiadása tárgyában. Az Erdélyi rk. irodalmi társaság f. é. április hó 8-án tartott választmányi ülésének megtisz-

telő felhívása folytán vagyok bátor a tervbe vett folyóiratra nézve részletes javaslataimat a következőkben előterjeszteni:

1. C i m e s j e l l e g. A folyóirat a nm. erdélyi püspök úr védnöksége s az összes erdélyi katolikus tudományos társulatok és intézmények támogatása mellett jelennek meg. Tehát a nemesak az „Irodalmi Társaság”-nak, hanem a Gyulafehérvárt levő Régészeti társulat, Batthyánum s az egyházmegyei múzeumnak is hivatalos közlönye lenne. Címül ajánlom a „B a t t h y á n e u m” elnevezést, mert e névben kifejezésre jut egyrészt a folyóirat egyházmegyei jellege, másrészt jobb nevet alig is találhatnánk annak, mint azon intézetét, mely egyházmegyéinknek örök dicsősége és büszkesége.

2. T a r t a l m a é s c é l j a. A folyóirat hosszabb-rövidebb cikkelyeket közölne a következő tárgyakról: Az erdélyi püspökség és káptalan megalapítása, története. A reformáció Erdélyben. Az egyes püspökök élete és működése. A milkovai püspökség. A szerzetesrendek Erdélyben. Az egyes plébániák rövid története, az 1882. évi Schematismus adatainak helyreigazítása, kiegészítése. Fontosabb oklevelek közlése. Pecsétek, címerek (rajzzal.) A hazai és külföldi iskolázás. A kepe. Régebbi és újabb egyházi írók mellatása. Bibliográfia. A Batthyány-könyvtár kódexének, inkuabulumainak ismertetése, a rendszeres katalógus közlése. A gyulafehérvári múzeum gyűjteményének ismertetése, újabb ásatások és leletek. A régi templomok, várak, kastélyok leírása, erdélyi ötvösművek, képek, szobrok, műsruhák, harangok stb. bemutatása képekben. Az egyházi műemlékek összeírása, lajstromozása. Az egyházmegyei múzeum ügye. A régebbi és újabb irodalom ismertetése (irodalmi rovat.) Adattár, apróságok.

A folyóirat célját a most röviden vázolt tartalom jelzi.

3. K ü l s ő f o r m a. A folyóirat a „Katolikus Szemle” nagyságában, nagyobb (a főcikkelyek) és kisebb (az apróbb közlemények, jegyzetek) betűkkel sima, famentes papírra nyomva (mert csak ez alkalmas ábrák közlésére) jelennek meg, évenként 1—2 kötetben, 6—10 ívvel a begyűlt dolgozatok arányában. T e h á t s e m a m e g j e l e n é s i i d ő, s e m a k ö t e t n a g y s á g a n i n e s e l ő r e m e g s z a b v a. Mikor egy kötetre való anyag összegyűlt, megjelenik a folyóirat; később azonban, ha az állandó munkatársak száma felszaporodik s a közönség részéről is az érdeklődés és pártolás megfelelő; könnyen átalakulhat rendszer, évenként több füzetben megjelenő állandó folyóirattá. Egyelőre azonban annak megjelenését ne kössük időhöz. Ilyenformán tehát nem előfizetés (évi meghatározott összeg), hanem megrendelés (ára a kötet nagysága szerint) útján terjeszthetnek.

4. A n y a g i f e d e z e t, k ö l t s é g e k. A folyóiratot elsősorban a megrendelésekből befolyó pénzből kell fentartani. Hogy minél jobban elterjedjen, okvetlen szükséges a költségeket a minimumra leszállítani, egy kötet ára 2 koronánál többre ne emelkedjék. A költségekhez az „Irodalmi Társaság” is hozzájárulhatna (évenként egy bizonyos összeggel), ha anyagi ereje azt megengedi. A nyomdaköltségek megtérítése után fenmaradó összegből a munkatársak díjazatának, még pedig évenként a szokásos 60 koronával. Ha még ezenfelül is maradna pénz, az vagy külön kiadandó monografiák, vagy pályázatokra lenne fordítandó.¹⁾

5. S z e r k e s z t ő é s k i a d ó. A szer-

1) A leszámolás minden kötet megjelenése után a „Közművelődésben” közzéteendő.

kesztőt az „Irodalmi Társulat” választja. A szerkesztői állás tiszteletbeli lévén, fizetéssel nem jár. Kívánatos, hogy a nyomda és a szerkesztő egy városban legyen. Több jóra való vidéki nyomda is felszólítandó, hogy adjon be a nyomtatásra nézve javaslatot, melyek közül a legelőnyösebbet kell elfogadni. A kiadó lehet maga a nyomda, ha arra valamelyik vállalkozik; de lehet az „Irodalmi Társaság” is, ha azt jónak és célszerűnek tartja; lehet végül a szerkesztő is, ha nem fél a kiadással járó munkától és az esetleges deficitől. Alulírott annyira szükségesnek tartom e folyóiratot és éppen azért annyira bízom annak sikerében, hogy az első kötet kiadására készséggel vállalkozom, ha ugyan arra érdemesebb valaki nem akad és ha a folyóirat nyomtatásával a brassai „Szent-István nyomda” bízhatnék meg. Fővárosi nyomdát azért nem ajánlok, mert nagyon drágák s a nagy távolság miatt az érintkezés azokkal igen meg neheztül.

6. M u n k a t á r s a k. Az erdélyegyházmegyének van körülbelül 300 papja és 100 tanára, kik valamennyien képzett és tollforgató emberek, s így — erősen hiszem és reményelem, — hogy a megindítandó folyóiratnak lelkes és hivatott munkatársai lesznek! Ilyen tekintélyes írói csapattal bátran meg lehet indítani azt a folyóiratot. Tudom azt is, hogy egyházmegyéink kívül álló egyházi és világi egyének közül is sokan fogják azt támogatni. Tegye tehát mindenki a jó ügyet magáévá, az író emberek pedig mielőbb jelentsek be a megbízandó szerkesztőnek, hogy miről szándékoznak írni, a dolgozatot pedig legkésőbb öszre küldjék be, hogy az I. kötet még ez évben kezünkben legyen. Én részemről ezennel bejelentem, hogy akármilyen is a szerkesztő és bárhol nyomják is a folyóiratot, míg Isten élte, mindig gondoskodni fogok kellő számú műtörténelmi cikkelyről, beszerzem a szükséges képeket, megkezdem az erdélyi műemlékek rendszeres ismertetését, s más egyéb dolgokról is szívesen írok.

Végül is tehát a folyóirat ügye két dolgon fordul meg: 1. hogy állandó, lelkes munkatársak szegődjenek mellé és 2. hogy kellő számú megrendelő akadjon; más szóval, hogy a folyóirat I. kötete mielőbb megjelenhessen, csakis a munkatársakon áll, hogy pedig tovább is fennmaradjon, azt az olvasó közönség fogja lehetővé tenni. Adja Isten, hogy mindket tényező megtevéni magáét, a „Batthyánum” megkezdhesse pályafutását, eljen és virágozzék!

G y á r f á s Tihamér dr.

A választmány úgy a hasznos eszmét, mint a megvalósításra célzó ezen részletes javaslatot és szép tervezetet magáévá tette és egyben fölkerlte Gy á r f á s Tihamér dr.-t, szíveskedjék tervezete beváltását, illetőleg felhívást intézni, szerezzen munkatársakat erdélyi egyházmegyéink és az irodalmi társulat köréből, majd legelőnyösebbet; egyszóval rendezve a folyóirat első számának ügyét, azt a javasolt brassói nyomdával adassa ki; az irodalmi társulat — az anyagi támogatást ezen első alkalommal kizárva, mivel gyenge anyagi helyzetben van, — minden tőle telhetővel segítségére lesz és hetilapját a megvalósítás célja érdekében indítandó érdekeltésre és propagandára a legnagyobb készséggel rendelkezésére bocsátja.

Ezekhez képest már ez alkalommal föl hívjuk főképp az erdélyi egyházmegyei papság szíves figyelmét ezen közérdekű akcióra és kérjük, hogy a megindítandó erdélyegyházmegyei történelmi folyóiratot úgy szellemi, mint anyagi pártfogásukba fogadni méltóztassanak.

H I R E K.

— **Püspök Atyánk** tavaszi bérmautjáról, melyet április hó 23. kezdett meg, június hó 4-én Szászrégenben és Abafáján szerencsésen befejezett, még az nap Budapestre utazott, hogy jún. 9-én Dunán a Dónyban lehessen, s ott megülje a magyar katolikusok ősz vezérének, Zichy Nándor gróf esküvőjének 50 éves fordulóját. A mi imádságaink és jó kívánataink is elkísérik oda, s kérjük a Mindenhatót, nyújtsa még nagyon hosszúra a tiszteletre méltó aranylakodalmassoknak oly sokakra áldást hozó napjait.

— **Személyi hírek.** A gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziummal lefolyt érettségi vizsgálatok alkalmából június hó 5—8-ig az egyházmegyei központban időztek Márki Sándor dr. kolozsvári tudományegyetemi tanár, státusunk igazgatótanácsosa és Dsida Ottó, kaposvári állami főgimnáziumi igazgató, akik ezen idő alatt a püspöki aulának szívesen látott vendégei voltak.

— **Koronázási emlékünnap.** Június hó 8-án, apostoli királyunk koronázásának 43. évfordulóján, délelőtt 9 órakor hálaadó istentisztelet volt a gyulafehérvári székesegyházban. Az ünnepi szentmisét Zomorai Dániel kanonok mondta. Az istentiszteleten jelen voltak a polgári és katonai hatóságok az iskolák és testületek. Isten tartsa, Isten áldja Magyarországot apostoli királyát!

— **Rendkívüli választmányi gyűlés.** Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat választmánya június hó 2-án a gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium tanácsstermében rendkívüli gyűlést tartott. Két fontos ügy került tárgyalásra. Az országos nyomdásztrajk általában megdrágítván a nyomtatási költségeket, lapunk kiadója lapszámunkat a nyomtatási díjnak fölemelését kérte. A választmány helyt adott a jogos kérelemnek és megbízta a pénztárost meg az ellenőrt, hogy kiadónkkal miudket félre nevezve egyaránt méltányos megállapodásra jutni törekedjenek. A másik fontos ügy Gyárfás Tihamer dr.-nak az erdélyegyházmegyei történelmi folyóirat ügyében benyújtott részletes tervezet volt, amelyel lapunk más helyen külön cikkben foglalkozunk.

— **Ehhalasztott emlékünnap.** A gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumban június hó 8-ra kitűzött Szechenyi-emlékünnapet az épen akkor folyó érettségi szóbeli vizsgálatok miatt el kellett halasztani. Az ünnepélyt június hó 12-én, vasárnap a székesegyházi nagymise után fogják megtartani a főgimnázium tornacsarnokában a között műsorral. Az ünnepi emlékszedet Haraly Béla főgimnáziumi tanár mondja.

— **Erettségi vizsgálatok.** Erdélyi kath. státusunk gyulafehérvári főgimnáziumában június hó 6., 7. és 8-án tartották az érettségi szóbeli vizsgálatokat, amelyek jó eredménnyel végződtek. Jelelés érettek: Fodor Gergely Gagyipálfi Gyula, Grohs Károly, Macalik Győző, Reti János, Veress Ernő; jó l érettek: Csernusák József, Mike Béla, Orosz József, Sorbán József; e g y s z e r ü e n é r e t t e k: Aykier Domokos, Baricz Gergely, Erdélyi Gyula, Mauro Ottó, Morusca Aurél, Muresan Pompilius, Papp János, Petri Hellmuth, Popescu Antal, Salamon Izsák. A végzett ifjak közül 6 papi, 1 tanári, 5 jogi, 1 bányamérnöki, 1 gazdasági, 1 gépipari, 1 adóhivatali, 2 postahivatali, 1 kereskedelmi pályára készül és 1 tanuló zeneakadémiára megy.

— **Elesapják Szt. Istvánt.** De Széchenyit is! Hát még Deakot! Azt olvassuk ugyanis Gyulafehérvár szab. kir. város képviselőtestülete jun. 9-iki ülésének programjában, hogy dr.

Mayer, tegnap született képviselő a Szt. István teret, Szechenyi-utcat, sőt a Deák-utcat is Mohay Sándor nevével akarja elkeresztelni. (Végső szükségben t. i. minden ember keresztelhet.) Hát bizony, — szó köztünk maradjon, — ezt a büntetést megérdemelték mind a hárman, mert meglehetősen rosszul viseltek magukat Gyulafehérvár szab. kir. város történeti fejlődésében. Különösen ez a Szent István! Mert nem alapított még egy püspökséget szeretett városunkban, hogy két zsidó bérliő gazdagodhassék a kath. egyházi birtokból. És egyáltalán miért is csinált ez az úr itt Magyarországon keresztényeket, miért nem állította vissza Júda országot a Duna és Tisza mentén!? Ezek bizony főbenjáró bűnök; sajnálunk szegény ösapánk, de nem segethetünk rajta. Rólad nem is szólunk, szegény, örjögő Széchenyi; hiszen te erre felé se jártál világ-eletemben. Miért csináltál te országos Kaszinót, teremtetted volna meg inkább a Lipótvárosi kaszinót, akkor még kegyelmet találnál, de így mehetsz te is. De téged, kedves Deák apánk, igazán sajnálunk. Nagyon elvesztetted a becsületet Gyulafehérvárt: elcsaptak a főtérről, most szerény utcád is gazdát cserél. Kikoptál ám az erős 67-es szívekből. Tulajdonképen téged hívtak a haza bölcsének!? Hát akkor menj csak szépen haza. Mi is vagyunk olyan legények, mint te. Csak a főleink hosszabbak. (Beküldetett.) — Eddig szót a beküldött és hírlapi kötelességből közreboesítandó közlemény, amelyhez mi csak annyit adhatunk, mintegy enyhítve a méltán erős és éles hangot, hogy ezen utcanév változtatást nem találjuk sem lojalís, sem kegyeletes cselekedetnek. A városi képviselőtestület bölcs mérséklete és kegyeletes lelke bizonyára megtalálja a módját, hogy városunk javaslatahoz nagyjai is egy-egy utca elnevezésével jussanak az őket méltán megillető tisztelethez, de meg a régi és már kitüntetett nagyok iránti kegyeleten semmi bántó — és esetleg megbontrákozható sérelem ne essék.

— **Tanképesítő vizsgálatok.** A csiksomlyói róm. kath. tanítóképző intézetben május 30., 31. és június 1-én voltak az írásbeli tanítóképző vizsgálatok. A szóbeli tanképesítő vizsgálatok a tervezet szerint június hó 16. és 17-én lesznek, a kántorképesítés pedig június hó 17-én délután lesz.

— **Az Erd. Rk. Tanítóegyesületek Szövetségéből.** Szövetségünk folyó évi közgyűlését a szokott alkalmakkal: a tanítók legkgyakorlatát megelőző napon július 12-én (kedden) fogja tartani. Tekintettel a határidő gyors közeledésére, az elnökség felkéri az egyesületeket, hogy az évi jelentéseket és felolvasók nevét sürgősen jelentsék be. Kívánatos, hogy az egyesületi járulékokat is juttassák be a Szövetségi pénztárba. A mai napig felolvasásra jelentkeztek Mátyé Özséb szentferencendi atya az udvarhelymegyei egyesület havasali főkköre részéről („Lehetséges-e a népiszkolában igazi nevelés vallásoktatás nélkül?") Tuson István a kézdiorbai egyesület részéről, Albert Vince kerelőszentpáli tanító a küllőiörökertői e. tagjai közül. („A tornatanítás célja és módja a népiszkolában.") Az elnökség a gyűlésre utazók számára úgy mint a megelőző években is kedvezményre jogosító vasúti igazolványokat eszközölt ki a Máv. budapesti igazgatóságától, amelyeket, ha az arcképes igazolványok addig meg nem érkeznek fel lehet használni. Lelkes és kántori egyesületi tagok mindenesetre használják fel. Az igazolványért az egyesületnek a 20 fillér kiállítás díj visszatérítendő; ennélfogva 20 fillérnek akár levélbélyegben való megküldése ellenében az elnökség egyesületi tagoknak az igazolványt ki-

szolgáltatja. Remélhető, hogy ha Szövetség tagjai oly élénken fognak érdeklődni közgyűlésünk iránt, mint a megelőző években, akkor gyűlésünk most is jelentős mozzanatt lesz az erdélyi r. k. tanítóegyesületében.

— **A Gyulafehérvári Kath. Legényegyesület** f. évi június 12-én verseny tekejátékkal és setahangversennyel egybekötött nyári táncmulatságot rendez a Nékertben. Beleptődj: családjegy 2 K., személyjegy 1 K. A programot plakátokon fogják részletesen közölni. Kezdeté d. u. 5 órakor. Reméljük, hogy ezen, tulajdonképp jótékonyra, a városunkban jó hatással működő egyesület javára rendezendő nyári táncmulatság a már megszokott és várható sikeres eredménnyel fog járni.

— **Esküvő.** Müller Annuskát, akit a Gyulafehérvári kath. legényegyesület színelőadásából előnyösen ismerünk, feleségül vett Kendressy Kálmán Budapestről. Az esketés szertartását R. s. Károly főgimn. tanár, kath. legényegyesület elnök végezte, aki megható beszédet intézett az ifjú párhoz. Állandó boldogságot kívánunk!

— **Halálozás.** Andrássy János prépost-kanonok, a nagyváradi római katolikus káptalan szeniorja június hó 7-én 91 éves korában meghalt. R. i. p.!

— **Vasúti szerencsétlenség Erdélyben.** A Kolozsvár felől Predealra haladó gyorsvonat június 6-án délelőtt 9 óra 28 perckor a küllői állomás bejarati váltójának meg nem engedett gyors haladás miatt kisklott. A szerencsétlenségnek két halottja volt: Hunyady Frigyes mozdonyvezető és Tana József fűtő, akiket a mozdony roncsai közül a kiömlő forró víztől valóságoslag leforrasztva holtan húzták ki. A mozdony sebességmérője 52 Km-t jelzett, ami a megengedett 30 Km. maximális sebességet jóval meghaladta.

— **Halley-üstökös.** Szenzációs csillagunk ugyancsak megrézfalja a tudósokat. Az előzetes megállapodások szerint már el kellett volna tavoznia látókörünkől. De ezt eddig el nem követte. Gyenge magja ködszerű fényes uszályval meg most is látható az égen nyugoti tájain.

— **A pottartalekosoknak** most nem épen kellemes megbeszélés lesz. Az ex-lex miatt nem lévén újonozás, Hazai Samu honvédelmi miniszter azt a kijelentést tette, hogy rövidesen 60000 pottartalekost hívnak be az újoncjutalék pótlására. Bizony ez nagy munkaerőnek az elvonása, de mit teenni; a hazának szüksége van katonára.

— **Oltáregyesületi ünnepély Szentkötán.** Szépen sikerült ünnepélyt rendezett a szentkötalmai fióklortáregyesület. Bevezette a műsort a helyi plébános, majd 25 fehérruhás leánya kettős hangra betanított dalt énekel az Oltáregyesületről. A szép ének Bardecz Mihály tanítást díeséri. Majd Lengyel Annuska hódolati imát mondott, utána mely érzéssel szavalt Szalai Mariska, Györbiri Annuska pedig ügyes cimbalomjátékával aratott sok tapsot. Weimann Sándor kézdívasárhelyi róm. kath. főgimn. tanár nagy hatással szolgált a vallásos érület szükségességéről. A sikerült énekedett kísérte Révay Kelemen s. lelkes humoros monológja. A gazdag műsort az igazgató plébános beszéde zárta be. Az ünnepély szép erkölcsi sikerrel járt, de nem maradt el az anyagi eredmény sem, amennyiben a tiszta jövedelem 56-50 K. volt.

— **A kézdívasárhelyi róm. kath. főgimnázium VII. osztályos növendékei** évzáró díjlüvésüket június hó 11-én tartják Torján az ott állomásozó honvédszállóalj lőterén. A leg-

jobb lövészek érdemtárgyakat kapnak. A honvédelmi miniszter lövési érdemeket adományozott ez alkalomra a főgimnáziumnak. Az intézet ifjúsági tornaversenye május hó 13-án lesz a főgimnázium udvarán.

— **Kantorilak táncmulatságból.** A kezdővásárhelyi róm. kath. egyházközség a kántorilak költségeinek fedezésére június hó 12-én nagy mulatságot rendez az Üniokertben. Az egyházközség elméssége mindenestre dicsérhető.

— **Adomány.** A csikszentkirályi kápolna helyreállításának költségeihez T. Nagy Imréné száz korona adományát járult. Méltó, hogy a nemeslelkű úrnő jó példáját még sokan kövessék!

— **Munkapárti papképviselek.** A neozeti munkapártban két gyszas alak küzdött katolikus pap létere az egyetlen bevallott keresztény párt, a néppárt ellen s végre is a presszió, a pénz meg az itatás győzelemre segítette őket. Ezek R u d n a y Alajos bajmóci prépost, aki a néppárti B r e s z t y e n s z k y Kálmánt buktatta meg Privigyén óriási és gyalazatos viszályos révén, a másik pedig R i c h t e r János plébános, ki Alsókubánban győzött B u l l a György néppártival szemben. Mindaketten püspökük határozott tilalma ellenére leptek fel. Most nem maradna más hátra mint a felfüggesztés, amelyet velük szemben példa statuáláskép ajánlatos volna betartani, s azután vándoroljanak ki Galiciába. Oda való, ott a helyük. A néppárt mindkét helyen petíciót nyújt be és biztos a remény, hogy ezeket a piskos mandátumokat megsemmisítik.

— **Távbeszélő táviró.** Dessau, Nyrop és T h o m s e n dán mérnökök aminap egy szakbizottság előtt bemutaták közös találmányukat, amely a kopenhági távbeszélő társasági igazgatójának kijelentése szerint forradalmat jelent a távbeszélő műszak terén. A lángszű mérnökök találmánya irógépszerű készülék, amely összekötnek a távbeszélő vezetékével és amelyen közölni valónak, ha a felhívott fél nincs otthon, legkopogtathatjuk, akár mint valami irógépen. Az irás a felhívott fél készülékére kapcsolt papírtükörrel megjelenik. A távosság teljesen mellékes. A készülék igen olcsó és a távbeszélő állomásra való alkalmazása egészen egyszerű.

— **A falú.** Társadalmunknak nagy hibája az, hogy szinte teljesen megfelelkezik a faluról. Pedig falvainknak is nagy a jelentőségük. Bár látszólag eltörpülnek a városok nagyobb politikai és közgazdasági súlya mellett, de ha a nyers termények és a kézimunkaerő nélkülözhetetlen produktumait, meg aztán falvainknak s a bennük lakó kisgazdáknak meg napszámosoknak nagy számát tekintjük, mindjárt szemünkbe tűnik, hogy bizony komolyabb kötelességünk volna jobban törődni a falvakkal. Többnyire szegénység jellemzi falvainkat. Vagy nincs jó termés, akkor beáll a szükség, vagy ha bővebben terem, potom áron kell azt elvesztegetni, emellett a harmok ára is csekély. A falusi ember jövedelme tehát alig nő, de igen a közterhek, azok évről-évre. Most a mivélési ágrátozások fölvetelével még az állami egyenes adó is emelkedik. A kereseti viszonyok mind nehezebbek. Hová fog még a szegény falusi ember anyagi helyzete jutni?! Hát szellemi élete?! Az még züllöttebb. Iskolája nagyobb részt gyenge. Sok gyerek összeszűsülve. A felnőttek vezetésével, legfeljebb képviselőválasztáskor törődik valaki. Amely faluban van szellemi mozgalom, azt többnyire a szocialisták irányítják: mi több a kár, mint a haszon. Másképp van a dolog a falú hivatalos életével. Itt agyongyámkodják. Reá fekszik főszolgabíró, vármegye, miniszterium a falú ügyvitelére. Bármely valamire való intézkedését egy

sereg íróasztalt koptató tisztviselő gyakorlati érzék, kellő gazdasági beavatottság meg lokális ismeret hiányában pusztán egy két könyvből merített közigazgatási bölcseséggel megbénítja. Amint látjuk: a magyar társadalom szinte megfelelkezett a faluról, míg a magyar közigazgatás valóságban agyongyámkodja. Méltán ajánlja tehát a falú védelmét a Közigazgatási Közlöny a törvényhozás figyelmébe, de ki tudja, mikor kerül nálunk ilyen hasznos és szükséges ügyekre a sor. Lehet a hűsös fazekak mielőbbi elfogyasztása után, de akkor talán újak kerülnek a honatyák sóvár zemei elé, — míg falvaink végleg el nem zülnek.

— **Biztosítási képviselet.** Amint halljuk, egy népszerű életbiztosító társaság városunkban is képviseletet szervez. E képviselet által az illető fenyes mellékjövdelemre tehet szert. Ajánlatok „Fényes mellékjövdelem 2223” jellegére Blockner hirdetőjébe, Budapest, IV. intézendők.

— **Egyháztamadó röpirat.** Tusnád közsé- gébe május hó 27-én jó esomé röpirat érkezett egy odaváló korcsmáros címére. A röpirat tartalmával a katolikus papság ellen izgatott. A még idejében tett följelentésre a kir. ügyész a h. vizsgálóbíróval a röpiratokat lefogalta és elolvastván, megállapította, hogy a katolikus papság mint társadalmi osztály ellen izgatás van benne, azért a bűnvádi eljárást megindította. Köztudomású dolog, hogy ezzel a röpirattal honnan fuj a szel.

— **Savio Domokos élete.** Savio Domokosnak, a 15 éves tanulóknak élete most jelent meg magyar nyelven Glatzer Pius, bencés plébános fordításában. Savio Domokos a szalézi intézeteknek egyik ékes virága. Maga D o n B o s k o írta meg e kis életrajzot olasz nyelven s most magyar fordításban kapja a magyar ifjúság. A sok kalandos mese s ábrándos történet helyett jobb, ha ilyen derék tanulóknak — aminő volt Savio Domokos — tanulságos életírását olvassa a tanuló; mert az ilyen olvasmány valóban szívet-lelket nemesítő, jellemképző. Ilyen jellemekre — Savio Domokos-féle jellemekre — van szükség jelenleg a vallás-erkölcsi élet veszedelmeinek közéjébe. Ára 50 fillér. Kapható Buzárovits Gusztáv könyvkereskedésében Esztergomban és a fordítónál, Nyalkán (Győr m.)

— **Stoosz gyógyfürdő.** A Bodva vadregényes völgyében fekvő Stoosz bányavárostól egy-negyed órányira, Abauj-Tornavármegyében, minden oldalról fenyesekkel borított hegyek által védett s csakis delfele nyitott völgyben fekszik. Az enyhe éghajlat, az ózondús és pormentes levegő, a hegyi források nagy száma, az északról teljesen elzárt magas földrajzi fekvés, — 150 méter a tenger színe felett — méltán sorolja fürdőinket hazánk elsőrangú klimatikus gyógyhelyei közé, — mely látogatóira fenséges, elragadó benyomást gyakorol. A fürdő környéke gazdag, változatos és gyönyörű kiránduló helyekben is. Ezek közül megemlítendők a Waszlovits-féle stooszi kékgyár, a stooszi hegyen álló s búcsúúró nevezetes kápolna, a „Feeskehegy” és a „Rablók.” Túl a hegyeken S z o m o l n o k régi bányatelepeivel, cementvizével, vízvezetékével és szivargyárával. — Egy órányira van M e c e n z é f vasiparával és pisztráng-tenyészésével, továbbá az ősi nevezetességű J á s z ó v á r i prépostság remek temploma és régi országos levéltára. — T o r n a városa a történelmileg híres Bebek vagyis tornai vár romjaival, a vadregényes szadellói és áji völgy, az uhornai tó, Krasznahorka-Várallya s a világhírű a g g t e l e k i barlang, amely a Józsa-főnel eszközölt áttörés folytán most már hamar és könnyen elérhető.

I R O D A L O M . M Ő V É S Z E T .

* „Paulus und Johannes als Pastoral-lehrer”, Vorträge von Dr. Franz Xaver Mutz Ferdinand Schöning. Paderborn.

Igen helyes gondolat volt, hogy a fenti mű szerzője, ki a badeni freiburgi papnövelődenek rektora, növedékeinek szent Pál és szent János levelei alapján mutatta meg, hogyan kell a XX. század papjának működnie. A komoly, férfias nevelés hatása meg is látszik a német papság lelkipásztori működésén.

A kis könyvecske magában foglalja azokat a beszédeket, melyeket a tudós és aszkéta rektor tanítványaihoz intézett. A beszédek tizen-nyolc különféle tárgyról szólnak és valamennyi nagy lelkiismeretességgel készült. A szónoknak szeretete, lelkesedése szól a holt betűkhöz s megragadja az olvasó szívét is. A gyönyörű fejezetek között talán a leggyönyörűbb a VIII-ik, mely a Krisztusért és lelkekért feláldozott életéről szól. A Timotheuszhoz írt 2-ik levél 2-ik fejezetének első 13 versét alkalmazza a modern lelkipásztorra és szépen mutatja ki, hogy „aki háborúban van, nem pihen patyolat párnák, a háborúval együtt jár a nyomorúság, nélkülözés, éhség. Ezt természetesen találja még az egyszerű közlegény is. A mi háborunk sokkal hevesebb, sokkal nagyobb áldozatokat kíván, mint az agyukkal és fegyverrel vívott háborúk.” Ezeknek az áldozatoknak nagyságát, fenségét és jutalmát festi a szerző az Iras szávaival.

A megelőző és következő fejezetek is mindannyian kedves, gondos előadásokat tartalmaznak a pápi hivatásról, a lelkipásztor tulajdonságairól, a pap példaadásáról, munkájáról, munkájának sikeréről, a pap buzgalmáról, stb. stb.

Örömmel olvastam e könyvecsét s nyugodtan ajánlhatom minden paptestvéremnek. Talál itt anyagot elmelkedésre és szent beszédre is igen sokat.

A könyv alakja is előnyösen eltér a német munkák nehezes, gyakran kevesebb izléses alakjától. Kis könyv, könnyen kezelhető, könnyen hordozható s a különben gyakran várakozás vagy máz ok miatt elvesztegetett 10—15 percekben is hamar átolvassa az ember s így idő megtakarítás céljából is, lelki épülés céljából is, meg oktatás céljából is rendkívül hasznos könyvecske ez, melynek elterjedését és olvasását szívből kívánom.

* *Az iskolaév vége felé* a „Kis Pajtás” mind több kedves és mulajtott olvasnivalóval látja el kis barátait. A 40-ik szám is tartalmas. Címekp: Pistike naéragja. — Nyári napok címmel Andris Diák közöl szép verset. — Kis elefánt története. (Mese.) — Peti röplő. (Folyt.) Irta: Nagy Zoltán. — Pórlujárt Kukkanes úr. Oldalas humor. Irta: Pityi Palkó. — Első bim-bók: A téli kabát. Irta: Stitzl Viktor. — Nyaralásom. Havas Annuskától. — Fejtörők — Tudományeseppek. — Játék. — Egyről-másról. — Fejtörők megfejtése és 30 jutalom kisorsolása. — Csöppike Csanika postája stb. Vizsgálati ajándékot nem adhatnak a szülők kedvesebb ajándékot a szorgalmas kis pajtásoknak, mintha megrendelik nekik a „Kis Pajtás”-t. Felévre füzetekben 3 kor., diszkötés 5 kor. Megrendelhető: „Kis Pajtás” Budapest, VII. ker., Thököly-út 16. címen. Mutatványszámot legnagyobb készséggel küldenek.

Püspöki bérmaut a marosi espereskerületben.

A kegyelmes Püspök úr május 20-án pénteken délután érkezett K a á l b ó l indulva I s z l ó község határába, ahol a járás papbarát és népszerű főszolgabírája, K ö r ö s s y József dr. üdvözölte. Innen az Iszló községben felállított diszkapúhoz vonultak, ahol üdvözölő beszédet tartott S z a b ó György községi pénztáros. A fogadásra megjelent örvendező nép kíséretében a Főpásztor fölhatatott lassan a kis ka-

polnához, hol $\frac{3}{4}$ órát töltött el, közben az iskolásokat a hittanból megvizsgáztatta s miután a gyerekek nevében a kis Szabó Anna köszöntötte s az egyháztanács tisztelgését fogadta, a felekezeti külömbiség nélkül nagy számban összegyűlt néptől elbucsuva Ehedényházba indult, hová d. u. 5 órakor érkezett meg.

Az ehedi diszkapunál György László községi bíró fogadta a kegyelmes urat, talpraesett beszéddel, tanuskodva arról az ideális jó viszonyról, mely a hitközség és szereteti papja között négy év óta fönáll. A templomnál Korbuly Ignác plébános üdvözölte a kegyelmes urat, — „mint a gyermek azt az edesatyát, ki öt hosszú évek után meglátogatja, mint a halás tanítvány rég nem látott mesterét.” A K. úr szeretettel nyújtotta neki vissza a templomkulcsát, mint a rábizott lelki hatalom és a joghatóság jelvényét. A szokásos délutáni istentisztelet és a gyónatás elvégzése után, midőn a faradt Főpásztor és a nagy társaság vacsorához ültek, az ehedi és az iszlói iskolás fiatalok Keresztes Sándor iszlói és Szabó Dénes ehedi kántortanítók vezetése alatt kedves szerenád lépte meg a Főpásztort. Egy a „Hol Szent Péter sirba téve . . .” stb. dallamra írt új alkalmi szöveget énekeltek el ezután Győri Katalin ügyes versikével kedveskedett a Főpásztornak. Következő napon (21. szombat) folyt le Ehedén a bérmlás. 197-en bérmláltak meg. Szentmise után tisztelgett az egyháztanács, kedves hangulatú ebéd után (a kegyelmes úr körülben az egész körúton feltűnően szeretetre méltó, jó hangulatú és kedves volt!) lefolyt a hittanvizsga, melyen, mint a későbbi községekben is, a Főpásztor cukorral ajándékozta meg és szentképekkel a kis maturusokat. Ezek után d. u. 4 óra körül a közeli Székelyhódosra ment át a kegy. úr.

Itt a község nevében Keresztes András üdvözölte a diszkapunál, a templomnál pedig Glósz Oszkár lelkész. Másnap (22. en vasárnap) 175-en bérmláltak meg. A vizsga itt is ebéd után végződött, megelőzőleg pedig szintén a tisztelgések folytak le.

Délután 4 óra körül a Főpásztor a közeli Jobbágytelkére ment, hol az egyenlő szép székely viseletű, szép népű község hatalmas tömegben várta a diszkapunál Edesatyját, mikor az addig gyönyörű idő zuhogó esőre változott át. Az üdvözlésre készült két csöp fehér ruhás leánykát a kegyelmes úr öibe vette magához a kocsiába, bevitte a plébániára s ott a zárt verandán hallgatta ki a betóduló nép között a kis szónokot, ki a gyermekszív szeretetének naív és aranytisztá virágaival kedveskedett az „édes jó püspök bácsi”-nak. Orbán Erzsikének hívják a kis leánykát, kinek leirt mondókáját a kegyelmes úr nyomban el is kerte, hogy az édes mamájának elküldhesse a virágcsokorral együtt, melyet Bakó Katica nyújtott át neki. A templomnál Kacsó László plébános beszélt.

Este — az esőben beállott kis szünetet fölhasználva, — az iskolások Petres József és Ozsváth Miklós tanítók vezetése alatt kedves szerenáddal lépte meg a Főpásztort, kettős hangra énekelve el „Az iglói diákok” „Vihar zúg a Tátra felett” . . . c. darabjának dallamára a következő szöveget:

„Csöndesen csak öröm ének,
Ne sikoltva szállj az égnek.
Súgva-súgva a csillagokba:
Édes Atyánk Isten hozta!

S ha az ablakot csökolod,
Csilingelje minden sorod:
Legyen édes ma az álma,
Mint a szívünk imádsága!

Rá Petres Jóska elemista mondott egy ügyes alkalmi verset, ezt követte a „Bekecs alatt” szép vidéki nótá dallamára két vig versszak, úgy, hogy Jobbágytelkére az esős idő dacára is vígan és boldogan tért nyugovóra szeretett Főpásztorunk kedves szavai után. Másnap (23. hétfő) szentmise alatt megbérmálkozott 300 ember, utána meg voltak a rendes tisztelgések, ebéd után a kedves hangulatú hittanvizsga, mely után a kegyelmes úr búcsúzni készült hiveitől. Ifj. Sebesi Antal községi bíró mondott neki Isten hozzád-ot, nagy lével köszönve meg a hitközség élére állított fiatal „bányászt”, Kacsó Lászlót. A kegyelmes úr búcsú szavai után a kocsiúró a hegynek vezető szép erdei úton indult meg Deményháza-ra, hová d. u. 4 órakor érkeztek meg. A diszkapunál Dénesi Imre megyepolgár fogadta a Főpásztort vallásosságtól és hazafiságtól izzó formás beszéddel, míg Gegő György plébános a templomnál mondott egy szép hasonlatokban gazdag, eszmedús és klasszikus szerkezetű és nyelvű beszédet. Este az ifjúság Varga Sándor és Sinka Károly tanító urak vezetése alatt szintén szerenád-ot adott, melyen három énekszám és két szavalat volt s a kegyelmes úrnak két kis leányka két csokrot adott át. Másnap (24. kedd) körülbelül 200-an bérmláltak meg, a rendes tisztelgés meg volt, ebéd után a nagyon szépen sikerült hittanvizsga, mely után a Főpásztor a délutáni órákban Nyáradkőszvényesre indult, hová 4 órakor érkezett meg szép bandérium kíséretében. A község elején készült diszkapunál Bajcsi Elek tanító üdvözölte a Főpásztort, míg a templomnál Papp Tamás plébános tartott szívből jövő hálás beszédet, melyben kiemelte, hogy Nyáradkőszvényes a legtöbbel tartozik a kegyelmes úrnak, annyiszor elhalmozta dús adományokkal. Másnap 300-an bérmláltak meg, s ebéd után, melyen Köllös Ignác alispán úr is jelen volt, megtartották a rendes hittanvizsgát, mely után a Főpásztor ugyancsak Nyáradkőszvényesre is elibe jött, szép bandérium kíséretében a szomszédos székely községbe ment át, hol két napig maradt.

Délután 4 órakor érkezett meg Nyáradkőszvényesre a Főpásztor, hol az első diszkapunál Kacsó Ferenc községi jegyző, a másodiknál Kovács Pongrác kántortanító üdvözölték, míg a templomnál Molnár Miklós plébános köszönt a kegyelmes Főpásztornak.

Az esti szentbeszédet, melyet eddig mindig Karácsony Marton főesperes úr tartott, a Főpásztor jövetelének céljáról, ezúttal P. Sántha Angelus szarhegyi szentferenczi házfőnök tartotta meg. Másnap (26. esütörtök) nagyon fényes úrnapi kőrnapi körmenet volt, melyen a Szentséget a kegy. úr hordozta körül. Jelen volt a kerületi papság, a mikházai szentferenczi noviciusok és Mihály Domokos atyhai plébános. Majd 600-an bérmláltak meg. Délutáni istentisztelet előtt a kegy. úr beszélt a gyakori szentáldozásról. Este énekar és rezesbunda tisztelgett Kovács Pongrác vezetésével, s egy 17 éves fiatal legény üdvözölte a Főpásztort, mint az ifjúság szeretetének tárgyát, olyan frappánsan és melegen, hogy az bármilyen kézülső embernek is becsületére vált volna. Másnap (27. péntek) Mihály Domokos, Kacsó László, Korbuly Ignác és Glósz Oszkár plébános urakat bízta meg a kegy. úr, hogy a négy tanteremben a vizsgálatokon elnököljenek, míg az összes hittanvizsgát magá haligatta ki.

Délután virágoktól elhalmozva indult ki

Nyáradkőszvényesre a Főpásztor; az előbbi napot nem feledő Nyáradkőszvényes meleg tünnetessel és virággal fogadta a keresztülvonuló kegy. urat, ki a szép Nyárad mentén, a Bekecs alatt, d. u. 4 óra körül érkezett meg nagy bandérium kíséretében Mikházára, hol a diszkapunál Jancsó Gyula segédjegyző üdvözölte, a szentferenczi zárdánál Ferenczi Sándorka mondott kedves és ügyes kis beszédet, s adott at egy szép virágcsokrot, míg a zárda templom előtt P. Csizsér Elek házfőnök üdvözölte a Főpásztort, s beszédében a zárda ősi tradícióira hivatkozva ajánlotta hitközségét kegyelmes atyja kezeibe. A kegyelmes úr Főp. P. László Polikarp atya szellemét kérte a zárda fölött örködni és élni. Este az istentisztelet alatt szintén a kegy. úr beszélt, s a mikházai szerencséről szólt, hogy a jó szentferenczi atyák védőszarvai alatt alhatnak s kerte őket, hogy az ilyen helyeken, a megszokás miatt sokszor jelentkező közönyösség kerülje el őket.

Másnap (28. szombat) körülbelül 180-an bérmláltak meg, bérmlás után meg volt a hittan vizsga, ezután az érdekes régi ebédelőben az ebéd, utána a kegy. úr megnézte a zárda regényes szép kertjét, s a hívők sokaságának fájdalma közepette elbucsuva a Bekecs aljától d. u. 4 órakor tovább indult Jobbágyfalvára.

NYILTTÉR.*)

Sütánja megvédi Önt attól, hogy a Közművelődés mult számában közzétett darabos megjegyzéseire hasonló tónusban válaszoljak. Mindössze konstatalni akarom, hogy igen keves szerényesre és még kevesebb szeretetre mutat az a hang, amit pap létere használt. — Édes atyámat politikai magatartásáért Ön abszolúte nem jogosult fenyegetni, a megbírást pedig hagyhatná azokra, kik többet tettek a város bekeijének megóvása érdekében, mint Ön.

Dr. Majláth Ferenc.

*) E rovathoz közöltekéért semmi felelősséget nem vállal a szerkesztőség. — Sajnáljuk ezt a kellemetlen incidenst, de most egyebet nem tehetünk, mint ezen nyilatkozat kötelező leközlésével kérjük az illetékes urakat, hogy legjobb, ha a kellő tanulságokat levonva, az egész ügyet teljesen elfelejtik.

Dániel Imre „Diarium“=a.

(Folytatás.)

(Cont. pag. 59.) Missa inquam celebratā, ad Em(inentissim)um Cardinalem Viscontium, Virum summa et adfabilitate, et (pag. 60) humanitate praeditum, obsequia mea illi praestitutus accessi. Vix per Ephebum adventus meus suae Eminentiae significatus fuit, mihi ad interioris Cubiculi portam ingenti eum comitate obviam (In marg.: illico) venit Em(inentissim)us hic Dominus. Osculum, quo manus venerari volebam, deprecatus est, cumq(ue) deposito starem Caputis, me eo sine mora caput tegere iussit. Sciscitanti primum, an sacerdos forem? quum eum me esse respondissem, quasi ex templo hanc subiecit propositionem: Ergo sumus fratres, quam et repetiit, dum abiturus valedicerem. Ad magnam hanc humanitatem me benevolentiam adiecit, dum mihi scilicet Tabacae ē sua pixide sumendae veniam fecit. Sermone deinde in Romanae Urbis antiqua monumenta incidente, quorum ego ingentem adhuc copiam Romae conspici dicebam, dolens Em(inentissim)us hic Vir conquerebatur de saeculis illis, quibus barbaries et ignorantia dominabantur, atque his duabus causis adscribebat, quod plura hodie non cernantur.

Illis enim temporibus prisca Romanae magnificentiae monumenta, Amphitheatra videlicet, Deorum delubra, aliaque his similia dissoluta, horumq(ue) lapides partim venumexpositos, partim struendis novis aedificiis adplicatos, partim denique aliter abalienatos esse, adfirmabat. Tantam jacturam commemorans Em(inentissim)us hic Vir, etiam Pontifices quosdam et Cardinales, ejusdem criminis reos haud obscure faciebat. Quae porro linguae apud Transylvanos in quotidiano versentur usu? quae Religionum sit diversitas? quod Zingarum proprium sit idioma? Unde hi repetant originem? an et qualis Vallicianum inter, atque Italicam linguas intercedat adfinitas? Cui Ep(isco)po Armeni pareant? De his, atque pluribus aliis rebus postquam diutius ex me quaesivisset, suaque mihi obsequia, si horum necessitatem haberem, benevole spondisset, me benignē prorsus dimisit.

A prandis pietatis causa ad Ecclesiam S. Marcelli in Corso appellatam, ubi coram exposito sacramento 40. horarum devotio peragebatur. Persolutis ibi precibus, ad ve- (pag. 61.) tustam S. Marci Basilicam (Papae videlicet et Confessoris, ejus corpus sub Ara majori in Porphyretico monumento reconditum jacet), hinc ad S. Apollinaris templum, inde ad vicinam Patrum Augustinianorum Ecclesiam inveni. Ex hac postrema Conventum per amplum dictorum Patrum subii, ubi cum R. Patre Germaniae adistente, Viro humanissimo, aliquamdiu collocutus, exposito eidem itineris mei Romam suscepti fine, id ab eo impetravi, ut mihi domesticam Bibliothecam iterato adeundi, indeq(ue) quaedam in penum meam referendi venia fieret, quam et liberaliter mihi pollicitus est. Inter sermones ultro citroq(ue) institutos, querulatus est coram me laudatus P. Assistens pessimum in Italia in Domibus religiosis suppeditari victum, qui pellendae fami nequaquam sufficiat. Feliciores in hac parte Germaniae domos esse dicebat, seque mirari, quod in iis adversus victum (In marg.: persaepe) querelae fundantur. Quotquot subii hactenus in Italia religiosa domicilia, in quibus quempiam ē Germanica Provincia deprehenderim, similes querelae coram me fusae fuerunt. Dominicanus Frater ad Minervam se olerum ita pertaesum esse querelatur, ut vix aliquando sapido cibo famentis ventris latratus compescere posset.

XVI. In Ecclesia S. Marcelli in Corso. quae Patrum Servitarum est, celebrato Missae Sacrificio, antemeridianum hujus diei tempus partim in Bibliotheca Casanatensi, donec scilicet clauderetur, lectioni tributum, partim lustrandae praeclarae S. Agnetis Basilicae, quae in platea Agolani, seu Navonica sita est, impensum ā me fuit. Eo loco (pag. 62.) consistit haec Basilica, quo ejus pudicitia tentata quondam fuerat ā Paganis. Novum est opus, figurae ovalis, ejus partes interiores ex marmore, et aere constant. Picturae industriam artificis mire commendant. Insigne sane Virginalis pudicitiae monumentum! Peripheriae praealtae Cupulae hujus Ecclesiae inscripta est haec ex Laudibus festi Divae Agnetis desumpta Antiphona: Ingressa Agnes turpitudinis locum, Angelum Domini praeparatum invenit.

(59. old. folyt.) Miután — mint említettem — a szent misét elvégeztem, hódolatom bemutatására Visconti bíboroshoz, egy nagyon nyájas és (60. old.) leereszkedő férfiúhoz mentem. Alig jelentett be a szolga ő eminenciájánál, rendkívül udvariasan elém jött a belső szoba ajtajáig a főmagasságu úr. Nem engedte, hogy kezét megcsókoljam, s minthogy levett pilisfödővel állottam előtte, rögtön föltette velem. Első kérdése az volt, hogy pap vagyok-e? Igenlő válaszomra mintegy önkénytelenül hozzá tette: „Hiszen akkor testvérek vagyunk“, s ugyanezt ismételte bucsuzásomkor. Ezt a nagy leereszkedést tetézte azzal, hogy kegyesen elém tartá burnót szelenecéjét. Beszédünk lassankint Róma régiségeire terelődött. Mikor megemlítettem, hogy még mindig ilyen nagy számban láthatók, a bíboros sajnálkozva panaszkodott arra az időre, melyben durvaság és tudatlanság uralkodtak s e kettős okkal magyarázta, hogy többet nem lehet már manapság látni. Abban az időben t. i. a római nagyság hajdani emlékeit, a szinköröket, a pogány templomokat s egyéb hasonló épületeket lerombolták s köveiket részben áruba bocsátották, részben új építkezéseknél használták fel, részben pedig másképen vesztegettek el. Ezt a nagy pusztulást emlegetve a bíboros egyes pápákat és bíborosokat is elég világosan megrótt hibás eljárásuk miatt. Kérdésközlött azután, hogy az erdélyiek maguk között minő nyelveken érintkeznek? Mifele vallásfelekezetek vannak ott? Minő nyelven beszélnek a eigányok? Honnan származnak? Van-e hasonlóság és milyen az oláh és az olasz nyelvek között? Melyik püspöknek vannak az örmények alárendelve? Mikor már hosszasan kikérdezett ezekről és más dolgokról s jóakaróan felajánlotta támogatását — ha szükségem lenne rá — igen kegyesen elbocsátott.

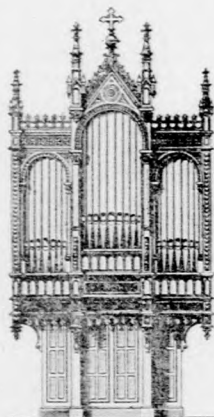
Délután a San Marcello al Corso templomba mentem ajtatoskodni, a hol a 40 órai szentségimádást tartották. Elvégezve ott imámat (61. old.) Sz. Márk régi bazilikájába mentem (Sz. Márk pápa és hitvalló bazilikája ez, kinek hamvai a föltár alatt porfir koporsóban pihennek), innen a Sz. Apollinaris templomba, onnan pedig az ágostonrendiek egyházába tértem be. Utóbbiból átmentem a nevezett atyák terjedelmes kolostorába, ahol kis ideig a német rendtartomány Assistentével, egy nagyon előzékeny férfiúval beszélgettem. Előadtam római utam célját s engedélyt kértem, hogy a házi könyvtárt ismételtén fölkereshessem s abból egyetmást hazavihessek. Készséggel megígérte az engedélyt. A társalgás során panaszkodott a derék P. Assistentens, hogy az olasz zárdákban gyalázatosan rossz ételt adnak, ami az éhség elűzésére egy csöppet sem elegendő. Szerencsésebbek e tekintetben a német rendházak, s csodálkozik, hogy azokban gyakorta panaszkodnak az ételk miatt. Bármelyik olasz szerzetházban jártam eddigél, amelyikben német tartománybeli rendtagot lelhettem, mindig hasonló panaszt hallottam. A Minervában* panaszkodott a dömés frater, hogy úgy ránt a zöldségre, hogy alig tudja néhanapján éhes gyomra korgását valami izletesebb étellel elcsitítani.

(Jan. 16-án.) A szervita atyák templomában, a S. Marcello al Corso-ban mondtam a szentmisét s utána a délelőtti órákat részben a Casanata könyvtárban töltöttem el — olvasgatva, míg a könyvtárt bezárták, részben pedig a Piazza Agonale-n másként Navonán levő szépséges Sz. Agnes bazilika megtekintésére fordítottam. Ott áll a templom, hol valamikor a pogányok megakarták rontani szüzességét. Újabb keletű alkotás¹⁾, tojásdad alakú, belsejét márvány és érc borítja. Remek festmények dícsérik a művész kezét. A szüzi ártatlanságnak valóban fényes emléke ez. A magas kupola belsején Sz. Agnes ünnepi zsolozsmájának Laudes-eiből a következő előének van megörökítve: „Agnes a gyalázat helyére érve, készen találta már az Úr angyalát.“

1) Rinaldi építette a XVII. században Domitianus császár egykori stadiuma mellett.

BODA JÓZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztanács szíves tudomására hozni, miszerint

Orgona és harmonium építő műhelyemet

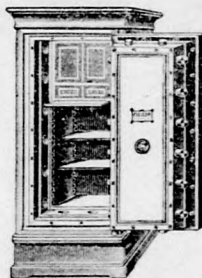
teljesen újonnan rendeztem be. minek utána módomban áll a legnagyobb szabású orgona építést is elvállalni. Bármilyen javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközölök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel
Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPITVA 1898.

ALAPITVA 1898.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden egyháznak tűzmentes szekrényt kell szereznie. Amely egyháznak még eddig nincs tűzmentes szekrénye, forduljon bizalommal ...

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz

■■■■ Budapest, VI. Gömb-utca 59. ■■■■

Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,

hol a legegyszerűbbtől a legkomplikáltabb tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélyegyházmegyei központi alapítványi pénztár Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-István-Társulat Budapest stb. szállítói.

Árjegyzék díjmentesen küldetik. ■■■■ Telefon 103-71.

Alapított 1840-ben. 1890-ben állami ezüstéremmel kitüntetve. . .

Hönig Frigyes

cs. és kir. szabadalmazott haranggyár, ARAD, Rákóczy-utca 11-28.

Ajánlja a hangoknak előreváló meghatározásával

saját találmányú cs. és kir. szabadalmazott harangjait, melyekkel igen tetemes súly és armegtakarítás értékélp. u. egy ilyen szabadalmazott 260 kg. súlyú harang hangja egy más régió szerkezetű 460 kg. harang hangjával egyenlő.

A legújabb ingó rendszerű forgatható vasharang felszerelést, melyek a tornyot nem rázkódtatják, járásuk oly könnyed, hogy egy gyermek is több harangot húzhat egyszerre.

Régi harangoknak ilyen forgatható könnyen húzható vasszerelésre való átalakítását, — repedt harangoknak újraváló ontosét vagy csekély felülízetes mellett való becserezését.

Tűzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes árlapot és költségvetést díjmentesen küld.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: casulák, pluvialek, velumok, baldachinmok, minisztráns ruhák, zászlók, lohogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközölhetőnek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
— Személyesen is megjelenek —